

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Amnestie prezidenta republiky V. Klause
Studentská vědecká a odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

2013

VI. ročník

Autor:

Šárka Hrušková

Konzultant:

JUDr. Kateřina Janstová, Ph.D.

Čestné prohlášení a souhlas s publikací práce

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do VI. ročníku Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) vypracovala samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla ani jako celek, ani z podstatné části dříve publikována, obhájena jako součást bakalářské, diplomové, rigorózní nebo jiné studentské kvalifikační práce a nebyla přihlášena do předchozích ročníků SVOČ či jiné soutěže.

Souhlasím s užitím této práce rozšiřováním, rozmnožováním a sdělováním veřejnosti v neomezeném rozsahu pro účely publikace a prezentace PF UK, včetně užití třetími osobami.

V Praze dne 15. 4. 2013

.....
Šárka Hrušková

Poděkování

Děkuji paní JUDr. Kateřině Janstové, Ph.D. za cenné rady a připomínky, které mi poskytla při psaní této práce.

Obsah

ÚVOD	6
1. INSTITUT AMNESTIE.....	7
1.1. <i>Pojem amnestie a milost</i>	7
1.2. <i>Česká úprava amnestie a milosti</i>	8
2. AMNESTIE VÁCLAVA KLAUSE.....	10
2.1. <i>Obsah novoroční amnestie</i>	10
2.2. <i>Související otázky</i>	11
3. PROBLEMATIKA ABOLICE	11
3.1. <i>Výhrady k institutu abolice</i>	11
3.2. <i>Výhrady k čl. II novoroční amnestie</i>	12
3.3. <i>Shrnutí k aboliaci</i>	14
4. PŘEZKOUMATELNOST AMNESTIE.....	15
4.1. <i>Návrhy na zrušení čl. II novoroční amnestie</i>	15
4.2. <i>Názory na přezkum rozhodnutí prezidenta republiky</i>	16
4.3. <i>Názory na přezkum amnestijního rozhodnutí prezidenta republiky</i>	18
4.4. <i>Shrnutí k přezkumu</i>	20
5. ODPOVĚDNOST ZA AMNESTIJNÍ ROZHODNUTÍ.....	20
5.1. <i>Právní úprava odpovědnosti</i>	21
5.2. <i>Význam kontrasignace a odpovědnost vlády</i>	23
5.3. <i>Odpovědnost prezidenta republiky</i>	24
5.3.1. <i>Ústavní žaloba proti Václavu Klausovi pro velezradu</i>	25
ZÁVĚR.....	28
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	30
PŘÍLOHA Č. 1	34

Seznam použitých zkratek

Listina	usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
Listina EU	Listina základních práv Evropské unie
Trestní řád	zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
Trestní zákoník	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
Ústava	Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
Evropská Úmluva	Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod vyhlášená sdělením federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů
Zákon o Ústavním soudu	zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu

Úvod

Václav Klaus, dnes již bývalý prezident České republiky, za dobu výkonu prezidentského úřadu vyhlásil jedinou amnestii. Učinil tak na konci svého druhého funkčního období v roli prezidenta u příležitosti 20. výročí vzniku samostatné České republiky dne 1. ledna 2013. K vyhlášení této amnestie došlo v přímém televizním přenosu při tradičním novoročním projevu prezidenta republiky. Téměř okamžitě po ukončení prezidentovy řeči se v médiích začaly objevovat většinou kritické komentáře vztahující se k amnestii, kterých postupně přibývalo. Následný vývoj událostí způsobil, že i po uplynutí více jak tří měsíců po jejím vyhlášení je amnestie stále živým tématem. Vyhlášení amnestie ale vyvolalo zejména celou řadu politických a právních kroků. V Poslanecké sněmovně došlo k hlasování o návrhu na vyslovení nedůvěry vládě, byly podány dva návrhy na zrušení části amnestie a došlo také k podání ústavní žaloby na prezidenta republiky pro velezradu.

Amnestií vyvolané reakce ve mně vzbudily zájem zabývat se tímto konkrétním amnestijním rozhodnutím podrobněji. Cílem mé práce je přiblížit některé problémy, na které bylo v souvislosti s novoroční amnestií upozorňováno. Rozbor amnestie lze pojmout z několika úhlů. Je možné se zabývat dopady jejího vyhlášení na činnost soudů, státní zástupců či vězeňských zařízení. Lze analyzovat důsledky propuštění velkého počtu odsouzených z výkonu trestu odnětí svobody. Je možné se zamýšlet nad významem amnestie a potřebnosti jejího zakotvení. Já jsem se ve své práci zaměřila na tři témata, kterými jsou problematika abolic, otázka přezkoumatelnosti amnestijního rozhodnutí a problém týkající se odpovědnosti za amnestijní rozhodnutí. Jedná se o témata, která byla hlavním předmětem veřejných diskuzí a kterými se zabývá Ústavní soud ve svých rozhodnutích vydaných v reakci na Novoroční amnestii. Práce se zaměřuje zejména na to, jaké otázky tato témata vzbuzují a jaké na ně mohou být odpovědi z pohledu odborné literatury a judikatury Ústavního soudu.

Práce je rozdělena do několika kapitol, úvodní část obsahuje obecné vymezení institutu amnestie a nutný přehled právní úpravy. Následuje krátké shrnutí okolností vyhlášení novoroční amnestie a shrnutí jejího obsahu. Stěžejní část práce je obsažena v posledních třech kapitolách, v nichž se jednotlivě věnuji výše uvedeným problémům.

1. Institut amnestie

1.1. Pojem amnestie a milost

„Amnestie je akt prezidenta republiky, kterým hromadně promíjí nebo zmírňuje tresty (resp. jejich důsledky) uložené určitému okruhu pachatelů tr. činů, anebo nařizuje nezahajovat či zastavit jejich tr. stíhání.“¹

Amnestii lze nejlépe vymezit ve vztahu k milosti, protože mají obdobné účinky. Oproti amnestii se však účinky milosti projevují v jednotlivých případech, tedy u individuálních osob, nikoliv hromadně. Hlavním znakem, kterým se tyto akty liší, je tedy míra jejich obecnosti. Zatímco milost se vztahuje ke konkrétní osobě a konkrétnímu trestu, který jí byl uložen, amnestie je vyjádřena obecně, zpravidla druhem uloženého trestu nebo jeho výší, popř. by mohla být vyjádřena s ohledem na osobu potrestaného (např. muži starší 60 let).² Někdy se pojem milost používá v širším smyslu, zahrnující v sobě jak milost ve smyslu popsaném výše, tak milost hromadnou, tedy amnestii. Takto byl pojem milosti chápán například podle ústavní listiny z roku 1920.³ Jejich základní odlišnost v podobě různé míry obecnosti je také důvodem jejich různého provedení. Oproti milosti, ve které je přímo stanovené, komu je udělena, amnestie není individualizovaná, a proto je třeba určit, kdo je jejím adresátem, tedy na které konkrétní osoby se vztahuje. Tato rozhodnutí činí buď soud nebo státní zástupce⁴ (viz kap. 1. 2). Při udělování milosti se zpravidla přihlíží k osobním, sociálním či zdravotním poměrům případného adresáta milosti, avšak u amnestie toto přihlídnutí není možné. Další odlišnost můžeme spatřovat v příčině, která vydání příslušného aktu zpravidla vyvolává. Milost je obvykle vydána jako reakce na žádost konkrétní osoby, zatímco amnestie se často vydávají při nějaké význačné události⁵ nebo může sloužit k uklidnění obyvatelstva po mimořádných událostech ve státě, jakou může být válka, hospodářská krize⁶ či změna režimu.

Oba akty mají ale i společné znaky. V obou případech je podle české úpravy jejich udělení právem prezidenta republiky, i když v případě amnestie, a nově i jedné z forem milosti, to není právo zcela osobní (viz kap. 1. 2). Jak amnestie, tak milost může mít tři

---

¹ HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009, s.16.

² SLÁDEČEK, Vladimír, Vladimír MIKULE a Jindřiška SYLLOVÁ. *Ústava České republiky: komentář*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 465.

³ PAVLÍČEK, Václav. O ústavních problémech milosti a amnestie v České republice. In: *Pocta prof. JUDr. Otovi Novotnému k 70. narozeninám*. Vyd. 1. Praha: CODEX Bohemia, 1998, s. 155.

⁴ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 6. doplněné a přepracované vyd. V Praze: C.H. Beck, 2008, s. 2595-2596.

⁵ MIKULE, Vladimír a Vladimír SLÁDEČEK. Milost a amnestie. In: *Pocta Otovi Novotnému k 80. narozeninám*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, s. 185.

⁶ KLÍMA, Karel. *Encyklopedie ústavního práva*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2007, s. 10.

formy. Rozlišujeme agraciaci, abolicí a rehabilitaci. Nejedná se o legální pojmy, ale jsou to výrazy v odborné veřejnosti rozšířené. Agraciací se rozumí odpuštění trestu či jeho části nebo zmírnění trestu. Abolice je nařízením, aby se trestní řízení nezahajovalo nebo bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo. Třetí forma se zpravidla nazývá rehabilitací a znamená odstranění následků odsouzení. Je tedy jednou z možností zhlazení odsouzení⁷, ke kterému jinak dochází buď ze zákona, nebo rozhodnutím soudu. Ani v případě milosti, ani amnestie, nemůže prezident republiky odpouštět výroky soudu, které nejsou trestem, jako je výrok o povinnosti nahradit škodu či náklady řízení. Z toho vyplývá, že na právo poškozeného na náhradu škody nemá ani milost ani amnestie vliv.

1.2. Česká úprava amnestie a milosti

Základní úpravu těchto dvou institutů nalezneme v Ústavě, určité jejich aspekty jsou upraveny i v dalších zákonech. Amnestie je upravena ve čl. 63 odst. 1 písm. k) Ústavy. Pro její lepší definování je opět vhodné ji vymežit vůči milosti. Milost je upravena ve čl. 62 písm. g) Ústavy a nově i článku 63 odst. 1 písm. j) Ústavy. Ani v jednom z těchto článků není pojem milost použit⁸, ale z jejich znění lze dovodit, že se jedná o úpravu tohoto institutu. Navíc je pojmu milosti výslovně použito v důvodové zprávě k čl. 62 Ústavy.⁹ Původně byly v tomto článku upraveny všechny formy milosti, ale kvůli kontroverzní povaze abolicí, byla tato forma nedávno přesunuta do kontraskignovaných pravomocí prezidenta republiky, a to ústavním zákonem č. 71/2012 Sb. s účinností od 1. 10. 2012 (k povaze abolicí viz kap. 3).

Všechny pravomoci prezidenta republiky upravené v čl. 62 jsou nektraskignované, tzn. platnost milosti ve formě agraciace a rehabilitace není podmíněna souhlasem jiného orgánu. V tomto se úprava amnestie liší. Právo na její vyhlášení je zakotveno ve čl. 63 odst. 1 písm. k) Ústavy¹⁰ a stejně jako jiná rozhodnutí prezidenta republiky vydaná podle čl. 63 odst. 1 a 2, je vyhlášení amnestie podmíněno kontraskignací předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády.¹¹ Bez tohoto spolupodpisu by amnestie nebyla platná. Podle čl. 63 odst. 4 Ústavy platí, že za kontraskignovaná rozhodnutí nese odpovědnost vláda (k odpovědnosti viz kap. 5).

---

⁷ SLÁDEČEK, Vladimír, Vladimír MIKULE a Jindřiška SYLLOVÁ. *Ústava České republiky: komentář*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 444-445. Autoři označení rehabilitace nepovažují za zcela přesné, protože pojem rehabilitace vyjadřuje nápravu křiv, o kterou při zhlazení nejde.

⁸ čl. 62 písm. g) Ústavy zní: „Prezident republiky odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem a zhlazuje odsouzení.“

Čl. 63 odst. 1 písm. j) Ústavy zní: „Prezident republiky dále nařizuje, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo.“

⁹ PAVLÍČEK, Václav. O ústavních problémech milosti a amnestie v České republice. c.d., s. 151.

¹⁰ čl. 63 odst. 1 písm. k) zní: „Prezident republiky dále má právo udělovat amnestii“. Vzhledem k jejímu hromadnému charakteru není slova „udělovat“ použito zcela správně, patrně lepším výrazem by bylo „vyhlásit“.

¹¹ podle čl. 63 odst. 3. Ústavy, který zní: „Rozhodnutí prezidenta republiky vydané podle odstavců 1 a 2 vyžaduje ke své platnosti spolupodpis předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády.“

Způsob provedení milosti a amnestie upravuje trestní řád, a to v § 366 – 370. Jakým způsobem se milost či amnestie provede, závisí na jejich formě. S abolicí se pojí zastavení trestního stíhání (nebo jeho nezahájení), přičemž je umožněno obviněnému, aby se účinkům takového aktu částečně vyhnul tím, že bude trvat na projednání věci. V takovém případě soud v řízení pokračuje a dojde-li k závěru, že obviněný skutek opravdu spáchal, pak vysloví pouze vinu, ale neuloží trest (§ 11 odst. 3, § 227 trestního řádu). Agraciace zpravidla způsobuje, že daná osoba nemusí nadále vykonávat trest, který jí byl uložen. Např. bude propuštěna z věznice, kde docházelo k výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody. A rehabilitace způsobuje, že ve výpisu z rejstříku trestů není vykazován záznam o odsouzení dané osoby. Účinky agraciace a rehabilitace odsouzený nemůže odmítnout.¹² Konkrétní provedení vždy záleží na formulaci amnestie. Výše uvedené shrnutí je velmi zjednodušené, je třeba brát v úvahu, že aplikace amnestie může v konkrétním případě přinášet řadu problémů.

Trestní řád v § 368 upravuje *rozhodnutí o použití amnestie*, která určují nakolik se na nějakou osobu amnestie vztahuje. Ohledně agraciace toto rozhodnutí vydává vždy soud. O abolicí rozhoduje v některých případech místo soudu státní zástupce, v závislosti na stádiu, ve kterém se trestní řízení nachází. O použití amnestie se rozhoduje z úřední povinnosti a rozhodnutí má deklaratorní povahu. Účinky amnestie tedy nastávají ke dni jejího vyhlášení, popř. ke dni určeném prezidentem republiky.¹³ Dle § 369 trestního řádu je umožněno podmíněně udělení milosti i amnestie, tzn. prezident republiky může vázat účinky vydaného aktu na konkrétní podmínky. V případě jejich nedodržení může prezident republiky rozhodnout o tom, že podmíněně uložený trest nebo jeho zbytek má být vykonán.¹⁴

Ustanovení týkající se jak amnestií, tak milostí také nalezneme v zákoně č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Tento zákon stanovuje, že osoby, na které se vztahuje milost nebo amnestie, nemají právo na náhradu škody, která jim byla způsobena trestním stíháním či rozhodnutím o trestu.¹⁵

Amnestijních rozhodnutí se také týká zákon č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv, na základě kterého dochází k vyhlášení amnestie ve Sbírce zákonů.¹⁶

---

¹² JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 440.

¹³ ŠÁMAL, Pavel: c.d., s. 2596.

¹⁴ ŠÁMAL, Pavel: c.d., s. 2598.

¹⁵ § 10 odst. 1 zní: „Právo na náhradu škody způsobené rozhodnutím o trestu má ten, na němž byl zcela nebo zčásti vykonán trest, jestliže v pozdějším řízení byl obžaloby zproštěn nebo bylo-li proti němu trestní stíhání zastaveno ze stejných důvodů, pro které soud v hlavním líčení rozhodne zprošťujícím rozsudkem. **To neplatí**, nařídí-li zastavení trestního stíhání prezident republiky, uživ svého práva udílet **milost** nebo **amnestii**.“ § 12 odst. 1 písm. b): „Právo na náhradu škody nemá ten, kdo byl zproštěn obžaloby nebo bylo proti němu trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný nebo že mu byla udělena **milost** anebo že trestný čin byl **amnestován**.“

¹⁶ Srov. ust. § 2 odst. 1 písm. d zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv.

2. Amnestie Václava Klause

Prezident Václav Klaus na konci svého druhého funkčního období využil poprvé svého ústavního práva na udělení amnestie, když 1. ledna 2013 vyhlásil při svém novoročním projevu dílčí amnestii a to těmito slovy: „*Vážení spoluobčané, dnes uplynulo 20 let od chvíle, kdy se na mapě světa objevila samostatná Česká republika. Dovolte mi, abych před zakončením svého projevu oznámil, že jsem se rozhodl při příležitosti tohoto výročí vyhlásit dílčí amnestii, která vstoupí v platnost 2. ledna.*“¹⁷ Následně byla vyhlášena ve Sbírce zákonů pod číslem 1/2013 Sb. v samostatné částce, která byla rozeslána dne 2. 1. 2013, což je den účinnosti amnestie. K rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii připojil svůj podpis předseda vlády Petr Nečas.

Amnestie Václava Klause je v pořadí třetí amnestií udělenou podle Ústavy České republiky. Klausův předchůdce Václav Havel využil svého práva na udělení amnestie dvakrát. První byla vyhlášena v roce 1993 a druhá v roce 1998¹⁸. Amnestie mají v historii naší země silnou tradici a k jejich udělování docházelo často i podle československých ústav.¹⁹

2.1. Obsah novoroční amnestie

V textu amnestijního rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 1. ledna 2013 lze rozlišit všechny tři možné formy amnestie. Tedy jak agraciaci a rehabilitaci, tak abolici. Z tohoto pohledu byly stejné i amnestie z roku 1993 a 1998. Novoroční amnestie je rozdělena do pěti článků (text novoroční amnestie je přílohou č. 1):

- Čl. I obsahuje agraciaci (odst. 1 a 2) a rehabilitaci (odst. 3)
- Čl. II obsahuje abolici
- Čl. III obsahuje agraciaci
- Čl. IV obsahuje agraciaci (odst. 1 a 2) a rehabilitaci (odst. 3)
- Čl. V je společným ustanovením stanovující, co vše se rozumí trestným činem.

Aplikace této amnestie není tak jednoduchá, jak se na první pohled může zdát. Soudy musely vydat celou řadu rozhodnutí o použití amnestie ve velmi krátké době. Bylo třeba řešit jejich věcnou a místní příslušnost a vyrovnat se s výkladovými problémy, které formulace

---

¹⁷ KLAUS, Václav. Novoroční projev prezidenta republiky. In: www.klaus.cz [online]. 1. ledna 2013 [cit. 2013-03-29]. Dostupné z: <http://www.klaus.cz/clanky/3267>

¹⁸ první publikována pod č. 56/1993 Sb. a je kontrasignována předsedou vlády V. Klausem a druhá byla vyhlášena pod č. 20/1998 Sb. s kontrasignací předsedy vlády J. Tošovského. Obě byly uděleny při příležitosti nástupu Václava Havla do úřadu prezidenta republiky.

¹⁹ K historii udělování amnestií blíže PAVLÍČEK, Václav. O ústavních problémech milosti a amnestie v České republice. c.d., s. 153-163.

amnestie přinesla. V této práci se zaměřuji zejména na ústavněprávní aspekty amnestie, jejím praktickým dopadům se velmi podrobně věnuje článek doktorů Gřivny a Říhy.²⁰

2.2. Související otázky

Amnestie ze dne 1. 1. 2013 přináší celou řadu otázek, které je možné si položit. Otázek týkajících se na jedné straně obsahu tohoto konkrétního aktu, na druhé straně dotýkajících se povahy rozhodnutí prezidenta republiky obecně, významu kontrasignace, přezkoumatelnosti a možností zrušení aktů prezidenta republiky. Novoroční amnestie vyvolala ve veřejných kruzích nad těmito tématy debatu. Na některé z nich bylo upozorněno i v návrzích k Ústavnímu soudu, které byly v souvislosti s touto amnestií podány. V následujících kapitolách bych ráda shrnula některé otázky, které s sebou novoroční amnestie přinesla. Soustředím se na problematiku abolice, přezkoumatelnosti rozhodnutí prezidenta republiky a v závěru se také zaměřuji na téma odpovědnosti za tato rozhodnutí.

3. Problematika abolice

Nejvíce spornou částí poslední amnestie se stala její aboliční část, tedy čl. II s názvem *Zastavení trestního stíhání, který zní: „Nařizuji, aby bylo zastaveno pravomocně neschopené trestní stíhání, s výjimkou trestního stíhání proti uprchlému, od jehož zahájení k 1. 1. 2013 uplynulo více než 8 let, pro trestné činy, za něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující deset let.“* Toto krátké ustanovení obsahuje několik podmínek podmiňujících jeho aplikaci.²¹ Pokud jsou všechny splněny, je amnestie pro takový případ důvodem nepřípustnosti trestního stíhání a orgány činné v trestním řízení musejí takové trestní stíhání zastavit (viz kap. 1. 2). Aboliční ustanovení novoroční amnestie je veřejností negativně hodnoceno. Jednak z důvodů obecných, vztahujících se k institutu abolice jako takovému, a jednak z konkrétních důvodů týkajících se formulace čl. II.

3.1. Výhrady k institutu abolice

„Zastavení trestního stíhání prezidentem už není systémovou korekturou, nebo zohledněním nějakých výjimečných okolností, nýbrž je citelným vnějším zásahem do výkonu

---

²⁰ GŘIVNA, Tomáš a Jiří ŘÍHA. Amnestie prezidenta republiky ze dne 1. 1. 2013 vyhlášená pod č. 1/2013 Sb. *Trestněprávní revue*. Praha: C.H. Beck, 2013, č. 2., s. 29-42.

²¹ K jednotlivým podmínkám podrobněji GŘIVNA, Tomáš a Jiří ŘÍHA: c.d., s. 36-39.

nezávislé justice a není spravedlivé ani ke společnosti, dokonce ani k osobě, na kterou se vztahuje.“²²

Abolice představuje nejvíce kontroverzní formu amnestie i milosti. Je to z toho důvodu, že abolice zasahuje do pravomoci všech orgánů činných v trestním řízení, tj. jak policejního orgánu, tak státního zástupce, tak soudu.²³ Vztahuje se totiž na dosud pravomocně neskončená trestní řízení. Uplatňuje se ve fázi, kdy ještě není rozhodnuto o vině a trestu a způsobuje, že k takovému rozhodnutí ani nemůže dojít²⁴, protože pravomocné usnesení o zastavení trestního stíhání zakládá překážku věci rozsouzené. To je problematické v několika směrech. První problém souvisí s čl. 90 Ústavy a čl. 40 odst. 1 Listiny, které shodně stanovují, že o vině a trestu za trestné činy rozhoduje pouze soud. Vydáním aboličního rozhodnutí, ale prezident republiky nahrazuje pravomoc soudu v trestních věcech²⁵ a znemožňuje soudu, aby o vině a trestu rozhodl.

Abolice není kritizována jen v posledních měsících. Návrhy na omezení práva prezidenta republiky vydávat aboliční rozhodnutí se ozývají již delší dobu, o čemž svědčí i donedávna neúspěšné pokusy Parlamentu ČR o přijetí novely Ústavy v této oblasti. V posledních letech došlo několikrát k předložení návrhu na omezení práva prezidenta republiky vydávat aboliční rozhodnutí.²⁶ Změna byla prosazena až v únoru roku 2012²⁷, kdy došlo k omezení práva prezidenta republiky udělovat milost ve formě abolice. Prezident republiky toto právo neztratil, jen došlo k jeho přesunutí mezi kontrasignované pravomoci.²⁸

3.2. Výhrady k čl. II novoroční amnestie

Nejvíce je čl. II amnestie 2013 vytýkáno, že účinky abolice váže na zcela ojedinělou podmínku, a to na délku trestního stíhání. Václav Havel ve svých amnestiích z let 1993 a 1998 takto aboliči nevyjádřil. V obou případech ji formuloval s ohledem na formu zavinění a trestní sazbu stanovenou zákonem. Ani předchozí amnestie vydané po roce 1989 nespojují použití abolice s délkou trvání trestního stíhání.²⁹

---

²² KANTOŘÍKOVÁ, Jana. K otázce prezidentských milostí. *Právní fórum: český právníkový měsíčník*. Praha: ASPI Publishing, 2004, č. 1.

²³ SLÁDEČEK, Vladimír, Vladimír MIKULE a Jindřiška SYLLOVÁ: c.d., s. 445.

²⁴ S výjimkou situace, kdy na projednání věci trvá sám obviněný (§ 11 odst. 3 trestního řádu).

²⁵ SLÁDEČEK, Vladimír, Vladimír MIKULE a Jindřiška SYLLOVÁ: c.d., s. 746-747.

²⁶ Blíže viz SLÁDEČEK, Vladimír, Vladimír MIKULE a Jindřiška SYLLOVÁ: c.d., s. 448.

²⁷ Ústavní zákon č. 71/2012 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů.

²⁸ Dnes upraveno v čl. 63 odst. 1 písm. j).

²⁹ rozhodnutí prezidenta G. Husáka (8.12.1989, č. 150/1989 Sb.), V. Havla (1.1.1990, publ. v částce č. 1/1990 Sb.), V. Havla (16.2.1990, publ. v částce č. 10/1990 Sb.), V. Havla (3.2.1993, č. 56/1993 Sb.), V. Havla (3.2.1998, č. 20/1998 Sb.).

Tato podmínka je problematická v tom, že délka trestního stíhání není objektivní kategorie, která by se dala vyjádřit nějak absolutně. Vždy záleží na individuálních aspektech každé konkrétní kauzy. V jednoduchých případech může být trestní stíhání trvající 3 roky příliš dlouhé, v jiných případech nemusí ani 8 let stačit na objasnění případu. Václav Klaus díkci čl. II amnestie vlastně určil (i když ne *pro futuro*) konkrétní lhůtu, ve které má být v trestní věci rozhodnuto. Tomu se však právní předpisy vyhýbají, naopak jsou v nich použity neurčité pojmy („bez zbytečných průtahů,“ nebo „v přiměřené lhůtě“³⁰), které vyjadřují, že přesnou lhůtu není možné určit. A pravděpodobně nebyla stanovena přesně ani v žádném rozhodnutí některého ze soudů, jejichž výroky jsou v České republice závazné.

Soudy se soustředí na stanovení kritérií, ke kterým je třeba přihlédnout při posuzování nepřiměřené délky trestního řízení. Ústavní soud se již několikrát vyjádřil, že délku řízení je třeba posuzovat vzhledem ke konkrétním okolnostem každého případu a vymezil řadu takových hledisek.³¹ Stejně i Evropský soud pro lidská práva posuzuje přiměřenost délky řízení ve světle několika kritérií, jako je povaha projednávané věci, přístup účastníků i orgánů státu k dané věci. „Žádné z těchto kritérií není samo o sobě rozhodující a Evropský soud pro lidská práva hodnotí jejich význam pro řízení v jejich vzájemné souvislosti [...]“³². Bylo tomu tak i v případě Evropského soudu pro lidská práva *Santos proti Portugalsku*³³, který byl v médiích několikrát označen za inspiraci k určení 8 leté hranice v čl. II novoroční amnestie³⁴, protože Štrasburský soud zde za nepřiměřenou délku řízení označil dobu přibližně 6 let a 2 měsíců. Avšak Evropský soud pro lidská práva i zde postupoval stejně jako v případě jiných stížností na nepřiměřenou délku řízení, tedy zkoumáním jednotlivých individuálních okolností dané kauzy. Soud zde konstatoval, že délka trvání je nepřiměřená *vzhledem* k tomu, že věc nebyla složitá, a že stěžovatel sám nijak nepřispěl k prodloužení řízení. V daném případě sice obžalovaná nebyla dlouhou dobu k nalezení a znemožnila tak po určitou dobu doručování potřebných písemností, přesto soud shledal pochybení na straně orgánů státu, které nepostupovaly dostatečně rychle, čímž způsobily, že délka řízení byla nepřiměřená.³⁵

---

³⁰ Bez zbytečných průtahů nalezneme v § 2 odst. 4 trestního řádu i čl. 38 odst. 2 Listiny. V *přiměřené lhůtě* je použito v čl. 6 odst. 1 Evropské Úmluvy a čl. 47 Listiny EU.

³¹ Shrnutí judikatury Ústavního soudu v této oblasti viz MUSIL, Jan. Rychlost trestního řízení - ústavněprávní aspekty. In: *Pocta Otovi Novotnému k 80. narozeninám*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, s. 201-206.

³² JELÍNEK, Jiří. Zásada rychlosti trestního řízení. *Kriminalistika: časopis pro kriminalistickou teorii a praxi*. Praha: Odbor vydavatelství a tisku MV ČR, 2003, XXXVI, č. 1, s. 18-30.

³³ Rozsudek ze dne 28.7.1999 vydaný na základě stížnosti č. 35586/97 – *Santos proti Portugalsku*.

³⁴ [www.lidovky.cz \[online\]. 2013 \[cit. 2013-03-31\]. Dostupné z: \[http://www.lidovky.cz/jak-jsme-zvolili-hranici-8-let-amnestii-pomahal-formulovat-i-podpis-wagnerove-haji-jakl-hrad-gh5-/zpravy-domov.aspx?c=A130105_155848_in_domov_spa\]\(http://www.lidovky.cz/jak-jsme-zvolili-hranici-8-let-amnestii-pomahal-formulovat-i-podpis-wagnerove-haji-jakl-hrad-gh5-/zpravy-domov.aspx?c=A130105_155848_in_domov_spa\).](http://www.lidovky.cz/jak-jsme-zvolili-hranici-8-let-amnestii-pomahal-formulovat-i-podpis-wagnerove-haji-jakl-hrad-gh5-/zpravy-domov.aspx?c=A130105_155848_in_domov_spa)

³⁵ *Santos proti Portugalsku. Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva*. Praha: CODEX BOHEMIA, s.r.o., 1999, II., č. 9, s. 213-215.

Kritika aboličního článku novoroční amnestie se také vyjadřovala k příliš vysoké sazbě vztahující se k trestným činům, pro něž vedená trestní stíhání byla zastavena. Aboliční článek II. se totiž vztahuje na trestní stíhání pro trestné činy, za něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující deset let.

Domnívám se, že horní hranice měla být stanovena minimálně o polovinu nižší, tak aby se vztahovala jen na přečiny, tedy na méně závažné trestné činy.³⁶ Pro srovnání mohou posloužit poslední dvě amnestie Václava Havla. V amnestii z roku 1993 se abolice vztahovala jen k trestním stíháním pro trestné činy, na které zákon stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující tři roky a v amnestii z roku 1998 se abolice týkala jen úmyslných trestných činů se sazbou nepřevyšující dva roky a nedbalostních trestných činů se sazbou maximálně tři roky.

3.3. Shrnutí k abolicí

Znění abolice v novoroční amnestii vyvolalo největší rozruch a právě zrušení čl. II se domáhaly návrhy skupiny senátorů a Městského soudu v Praze, které byly podány k Ústavnímu soudu. Formulaci abolice je zejména vytýkána podmínka délky řízení.

Na dodržování zásady rychlého řízení je třeba samozřejmě trvat, dlouhou dobu táhnoucí se trestní stíhání je vyčerpávající pro všechny účastníky daného procesu a preventivní účinek trestního řízení ztrácí na svém významu. Abolice v podobě amnestie však nemá rozlišovací schopnost, která by ji umožnila vyrovnat se s každým jednotlivým případem. Soudy (popř. státní zastupitelství) nemají možnost konkrétní případy z aplikace amnestie vyloučit, pokud by se u nich o nepřiměřenou délku řízení nejednalo.

Provedením čl. II novoroční amnestie došlo nepochybně k zastavení celé řady trestních stíhání, které trvaly nepřiměřeně dlouhou dobu. Vzhledem k nim je jejich zastavení vlastně následkem porušení zásady rychlosti řízení.³⁷ Na základě toho, že byla zvolena velmi vysoká sazba u trestných činů, pro něž je trestní stíhání vedeno, se abolice týká i celé řady rozsáhlých majetkových kauz. U řady z nich došlo k podání několika opravných prostředků, které způsobují, že do daného případu musí proniknout noví soudci, kteří se musí seznámit se spisovým materiálem, který čítá často na tisíce stran. V těchto případech je nutné připustit pravděpodobnost, že délka jejich trvání odpovídá jejich rozsahu. Václav Klaus se však několikrát vyjádřil, že žádné trestní řízení nemůže trvat tak dlouho: „*Trvá-li řízení osm a více*

---

³⁶ Dle § 14 odst. 2 trestního zákoníku se přečinem rozumí: *všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.*

³⁷ Otázkou zůstává, nakolik je to následek pro obviněné dostačující. Zastavením trestních stíhání ztrácejí možnost domáhat se náhrady škody po státu.

*let, nelze už mluvit o spravedlnosti.*³⁸ Vzhledem k tomu, že sazba trestu odnětí svobody v trestním zákoníku je ukazatelem závažnosti trestného činu, domnívám se, že čím nižší by byla v aboličním článku stanovena trestní sazba, tím by byla vyšší pravděpodobnost, že zastavená trestní stíhání byla délkou svého trvání nepřiměřená.

4. Přezkoumatelnost amnestie

Vyhlášení novoroční amnestie také vyvolala diskuzi nad možnostmi přezkumu rozhodnutí prezidenta republiky. Není to problematika zcela nová. Jednání prezidenta republiky vyvolalo kritiku veřejnosti i v minulosti. Aktuálním se toto téma stalo například v souvislosti s nejmenováním justičních čekatelů nebo v případě odvolání předsedkyně Nejvyššího soudu (těmto případů se věnuji v kap. 4.2). Ve spojení s novoroční amnestií Václava Klause se přezkum aktů prezidenta republiky stal tématem nejen řady mediálních diskuzí, veřejných slyšení a vyjádření, ale i několika rozhodnutí Ústavního soudu. Ve všech těchto případech byly s problematikou přezkumu spojovány zejména úvahy týkající se povahy amnestijního rozhodnutí a orgánů příslušných k přezkumu. V následujícím textu bych v krátkosti ráda shrnula okolnosti podání návrhů na zrušení amnestijního rozhodnutí, kterými se zabýval Ústavní soud a následně se věnovala některým bodům vztahujícím se k jeho přezkumu.

4.1. Návrhy na zrušení čl. II novoroční amnestie

Jedním z právních následků amnestie vyhlášené dne 1. 1. 2013 byly dva návrhy na zrušení amnestie, popř. části amnestie podané k Ústavnímu soudu v průběhu ledna roku 2013. První z nich podala 14. ledna skupina třiceti senátorů, ve kterém požadovala (zjednodušeně) jednak prohlášení, že čl. II amnestijního rozhodnutí je protiústavní a jednak jeho zrušení. Druhým byl návrh Městského soudu v Praze doručený Ústavnímu soudu 22. ledna, který obsahoval také dva návrhy, ale tentokrát alternativní. Předně to byl návrh na zrušení celé amnestie a alternativně návrh na zrušení jen jejího čl. II.

Skupina senátorů podáním výše uvedeného návrhu využila svého práva navrhopat Ústavnímu soudu zrušení jiných právních předpisů, jsou-li v rozporu s ústavním zákonem, zákonem nebo mezinárodní smlouvou podle čl. 10 Ústavy.³⁹ Městský soud se k podání návrhu uchýlil z toho důvodu, že dospěl k názoru, že se čl. II amnestijního rozhodnutí bude

---

³⁸ *Spor o amnestii*. Vyd. 1. Editor Marek Loužek. Praha: Centrum pro ekonomiku a politiku, 2013, s. 17. Jedná se o přepis rozhovoru Václava Klause s Jiřím Kubíkem, MF Dnes ze dne 3. 1. 2013.

³⁹ Upraveno v čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy a § 64 odst. 2 písm. b) zákona o Ústavním soudu.

vztahovat na jednu z kauz probíhajících u tohoto soudu. Přerušil tedy v dotčeném případě trestní stíhání s tím, že se domnívá, že „zákon“, kterého má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem a předložil tuto otázku k posouzení Ústavnímu soudu.⁴⁰ V obou případech navrhovatelé spatřují protiústavnost aboličního článku zejména v jejím dopadu na majetkové zájmy osob, které mají postavení poškozených v trestních řízeních zastavených na základě amnestie. Dle návrhu senátorů poškození ztratili zastavením trestního stíhání „reálnou možnost dosáhnout odškodnění“ a dochází tak ke ztrátě jejich majetkových práv (část I. návrhu). Stejně tak Městský soud v Praze se domnívá, že je zastavením trestního stíhání zasaženo do práv poškozených na ochranu vlastnického práva, protože jim bylo znemožněno domoci se výroku týkající se náhrady škody v trestním řízení, kde byl jejich nárok již uplatněn (část V. návrhu).

Ústavní soud jako první rozhodl o návrhu Městského soudu. V krátkém usnesení⁴¹ tento návrh odmítl s odůvodněním, že dalšímu řízení brání překážka litispendence způsobená tím, že ve stejné věci bylo již dříve zahájeno řízení na základě návrhu skupiny senátorů. S alternativním návrhem se Ústavní soud vypořádal, aniž by se vyjadřoval k povaze amnestie, s odůvodněním, že Městský soud není aktivně legitimován k podání návrhu na zrušení celé amnestie, protože kromě čl. II amnestie by na probíhající kauzu jiný její článek nepoužil. I druhé rozhodnutí bylo vydáno v relativně krátké době, kdy po necelých dvou měsících Ústavní soud vydal odmítavé usnesení⁴² i o druhém z návrhů. Důvodem je jeho nepřislusnost k přezkumu tohoto typu aktu prezidenta republiky. I přesto, že Ústavní soud návrh odmítl, tak se k argumentům senátorů poměrně rozsáhle vyjádřil (viz kap. 4.3).

4.2. Názory na přezkum rozhodnutí prezidenta republiky

Jak jsem předestřela v úvodu této kapitoly, pokud se zabýváme možnostmi přezkumu, nutně je třeba řešit otázky týkající se povahy daného aktu, a tím i orgánu, který je k přezkumu příslušný.

Svůj názor na povahu rozhodnutí prezidenta republiky obecně vyjádřil před několika lety Nejvyšší správní soud ČR ve svém rozhodnutí – ve věci *Langer*⁴³, které se týkalo kasační stížnosti justičního čekatele, který nebyl prezidentem republiky jmenován do funkce soudce. Prezident republiky v roce 2005 odmítl jmenovat do funkce soudce některé justiční čekatele, z nichž někteří se proti takovému postupu bránili žalobou ve správním soudnictví, někteří

---

⁴⁰ Podle čl. 95 odst. 2 Ústavy, § 224 odst. 5 trestního řádu, a § 64 odst. 3 zákona o Ústavním soudu.

⁴¹ Usnesení ze dne 12. 2. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 7/13.

⁴² Usnesení ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 4/13.

⁴³ Rozsudek NSS ze dne 27. 4. 2006, č. j. 4 Aps 3/2005-35, č. 905/2006, seš. č. 8 Sb. NSS - *Langer*.

ústavní stížností.⁴⁴ Z jednoho z těchto řízení vzešlo výše uvedené rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, který v něm rozlišil akty prezidenta republiky na *správní* a *ústavní* podle toho, jestli prezident republiky vystupuje jako správní úřad nebo jako ústavní činitel, s tím, že jeho správní úkony jsou přezkoumatelné ve správním soudnictví. Správní soudy jsou pak oprávněny zkoumat naplnění všech podmínek, které jsou kladeny na předmět daného aktu, (v rozhodovaném případě podmínek, které jsou dány pro výkon funkce soudce). Nutno podotknout, že tento závěr někteří autoři odmítají, například *Pavliček*⁴⁵ nebo *Lisse*⁴⁶ chápou akty prezidenta republiky výlučně jako ústavní akty, jejichž vydávání se řídí pouze Ústavou. *Sládeček* připouští členění na správní a ústavní akty, nesouhlasí však se zařazením jmenovacího aktu prezidenta republiky mezi ty správní. Za správní akty považuje jen ty rozhodovací akty prezidenta republiky, které jsou založeny pouze na ustanovení běžného zákona, nikoliv ústavního.⁴⁷ Ústavní soud uznal kasační stížnost ve správním soudnictví za prostředek ochrany dotčených práv, když ústavní stížnosti, kterými se někteří justiční čekatelé domáhaly ochrany proti nečinnosti prezidenta republiky odmítal pro předčasnost.⁴⁸

Samotným Ústavním soudem již dříve byla potvrzena jeho pravomoc přezkoumávat některá rozhodnutí prezidenta republiky, a to taková, která by mohla představovat zásah do ústavně zaručených práv a svobod jednotlivce.⁴⁹ Stalo se tak nálezem Ústavního soudu ve věci odvolání předsedkyně Nejvyššího soudu, označované také jako kauza *Brožová*,⁵⁰ kterým zrušil rozhodnutí prezidenta republiky, kterým byla Brožová odvolána z funkce předsedkyně Nejvyššího soudu. Tímto odvoláním dle odůvodnění tohoto nálezu a nálezu, který mu předcházel,⁵¹ došlo k zásahu do práva na nerušený výkon funkce předsedy soudu, který byl Ústavním soudem odvozen z ústavně garantovaného práva na rovné podmínky přístupu k voleným a jiným veřejným funkcím. Musím doplnit, že tyto nálezy vyvolaly v odborné veřejnosti velkou kritiku, která se však netýkala tolika povahy rozhodnutí prezidenta republiky, ale spíše kontroverzního výkladu Ústavy ze strany Ústavního soudu.⁵²

---

⁴⁴ Podrobněji viz SLÁDEČEK, Vladimír. Prezident republiky a soudní moc: ustanovování soudců. In: *Postavení prezidenta v ústavním systému České republiky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2008, s. 112-116.

⁴⁵ PAVLIČEK, Václav. Několik předběžných poznámek ke jmenovacím a odvolacím pravomocem prezidenta republiky. In: PAVLIČEK, Václav. *O české státnosti: úvahy a polemiky*. Vyd. 1. V Praze: Univerzita Karlova, 2009, s. 284-291.

⁴⁶ LISSE, Luděk. K soudnímu přezkumu aktů prezidenta republiky. In: www.elaw.cz [online]. 2010 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: <http://www.elaw.cz/cs/ostatni/333-k-soudnimu-prezkumu-aktu-prezidenta-republiky.html>

⁴⁷ SLÁDEČEK, Vladimír. Prezident republiky a soudní moc: ustanovování soudců. c.d., s. 118-119.

⁴⁸ SLÁDEČEK, Vladimír. Prezident republiky a soudní moc: ustanovování soudců. c.d., s. 113.

⁴⁹ RYCHETSKÝ, Pavel. Soudní přezkum aktů prezidenta republiky. In: *Postavení prezidenta v ústavním systému České republiky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2008, s. 150.

⁵⁰ Nález ze dne 12. 9. 2006, sp. zn. II. ÚS 53/06 (N 159/42 SbNU 305).

⁵¹ Nález ze dne 11. 7. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 18/06 (N 130/42 SbNU 13, č. 397/2006 Sb.) - *Brožová*.

⁵² Shnutí případu srov. SYLLOVÁ, Jindřiška. Ústava rámcová nebo přímo použitelná?: K judikatuře ÚS týkající se prezidenta republiky a funkcí Nejvyššího soudu. *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C. H. Beck, 2008, roč. 2008, č. 12.

Z výše uvedeného je patrné, že v našem právním prostředí není přezkum rozhodnutí prezidenta republiky zcela vyloučen, dle judikatury záleží zejména na způsobilosti daného rozhodnutí zasáhnout do veřejných subjektivních práv jednotlivců.

4.3. Názory na přezkum amnestijního rozhodnutí prezidenta republiky

Samotné usnesení pl. ÚS 4/13 ukazuje, že názory na povahu amnestie jsou různé. Ústavní soud nebyl při rozhodnutí názorově jednotný, čtyři soudci využili svého práva na uvedení jejich odlišného stanoviska v rozhodnutí. Rozdílné pohledy na tuto problematiku nalezneme i v literatuře.

Navrhovatelé domáhající se zrušení amnestie u Ústavního soudu se nutně museli v odůvodnění svých návrhů přizpůsobit zákonu, aby obhájili přípustnost svých návrhů. Proto senátorský návrh chápe amnestii jako *jiný právní předpis* ve smyslu čl. 87 odst. 1 písm. b) a návrh Městského soudu v Praze zase obhájuje amnestii jako *zákon* podle čl. 95 odst. 2 Ústavy. V obou případech je amnestie chápána jako právní předpis, tedy akt, který obsahuje právní normy. S tím se však Ústavní soud v usnesení pl. ÚS 4/13 neztotožnil, zejména proto, že amnestijní rozhodnutí neobsahuje opakovatelné pravidlo, tzn. není možné ho aplikovat vícekrát (bod. 17). Předseda Ústavního soudu *Rychetský* proti tomu namítá ve svém separátním votu, že existuje celá řada právních předpisů, které znak trvalosti postrádají, např. zákon o státním rozpočtu (bod 1). Většinové stanovisko definuje vyhlášení amnestijního rozhodnutí jako výsadní právo (prerogativ) prezidenta republiky založené Ústavou, které je využíváno na základě volné úvahy, aniž by musela být splněna nějaká kritéria, jejichž naplnění (resp. nenaplnění) by mohlo být přezkoumáváno. Amnestijní rozhodnutí je tedy nezrušitelné a nepodléhá soudnímu přezkumu, tudíž Ústavní soud nemá pravomoc o něm meritorně rozhodnout. S posledním uvedeným nesouhlasí ani jeden z disentujících soudců. Dle jejich názoru je Ústavní soud k řízení příslušný, a dle většiny z nich měl o návrhu rozhodnout nálezem nikoliv usnesením.⁵³ Hlavním bodem odlišných stanovisek byly rozdílné pohledy právě na povahu amnestijního rozhodnutí. *Rychetský* i *Janů* tento akt označují za právní předpis. Oba se shodují, že je tomu zejména proto, že obsahuje předem dané pravidlo chování. *Janů* dodává, že se jedná o právní předpis s právní silou zákona, protože jen norma zákonná a vyšší právní síly může měnit účinky zákona, v tomto případě trestního zákona. I

---

⁵³ Pouze Miloslav Výborný uplatnil odlišné stanovisko jen k odůvodnění usnesení, vyjádřil tedy souhlas s výrokem předmětného usnesení, naznačil však, že vhodnějším důvodem odmítnutí by pravděpodobně byla zjevná neopodstatněnost návrhu, nikoliv nedostatek přezkumné pravomoci (bod 4).

v literatuře nalezneme názor, že amnestie je zvláštní právní předpis⁵⁴, a že je specifickým pramenem práva.⁵⁵

Nutno podotknout, že Ústavní soud si ponechal v otázce přezkumu amnestijního rozhodnutí jakási zadní vrátka, když v obiter dicto připustil možnost přezkoumání v určitých extrémních případech. Dle většinového stanoviska je prezident republiky při realizaci práva na vyhlášení amnestie vázán „základními hodnotami tvořící materiální jádro Ústavy“ a při jejich ohrožení by Ústavní soud mohl zasáhnout v zájmu ochrany těchto hodnot (bod 42). I k této pasáži se vyjádřili někteří s disentujících soudců. Nejrozsáhleji soudkyně Janů, která upozorňuje na vnitřní rozpornost většinového stanoviska slovy: „*nosná část odůvodnění bezvýjimečně vylučuje jakákoliv kritéria přezkumu, obratem ruky však přece jen nějaká naznačuje.*“ (část III). Zde i já se přikláním k separátním votum, že tyto závěry Ústavního soudu by měly své místo v odůvodnění zamítavého nálezu, nikoliv však v odmítnutí návrhu pro nepříslušnost. Souhlasím s tím, na co také upozorňuje Janů, že při tomto pojetí se Ústavní soud dostává do situace, kdy zprvu musí zkoumat soulad amnestie s materiálním ohniskem Ústavy a až následně rozhoduje, zda je k přezkumu vůbec příslušný.

I přesto, že došlo k odmítnutí návrhu, tak se Ústavní soud zabýval „nad rozhodný rámec“ i tvrzenou protiústavností amnestie v podobě zásahu do práv poškozených. Upozorňuje na to, že protiústavní by byl takový stav, ve kterém by byli poškození zbaveni možnosti domáhat se ochrany svých práv zcela. K tomu zde však nedošlo. Poškození mohou uplatnit své nároky u civilních soudů, i když Ústavní soud připouští, že oproti adheznímu řízení při svém snažení nebudou podporováni činnostmi orgánů činných v trestním řízení (bod 35). Formálně vzato nijak nezáleží na tom, v jakém řízení dojde k soudnímu stanovení povinnosti k náhradě škody, ale Pavel Rychetský ve svém odlišném stanovisku zdůrazňuje, že v těchto případech problematika není ani tak změna procesního postavení poškozených, jako spíše materiální proměna jejich statusu spojená se zánikem zajišťovacích opatření na majetku amnestovaných. Navíc po několikaletém soudním sporu pravděpodobně pro mnoho z poškozených již nebude východiskem další soudní řízení. Rozpor s ústavním pořádkem tu však neshledávám, vzhledem k tomu, že zákon přímo předpokládá situace, za kterých může být poškozený odkázán se svým nárokem k civilnímu řízení (§ 229 trestního řádu).

---

⁵⁴ BAHÝLOVÁ, Lenka, Jan FILIP, Pavel MOLEK, Milan PODHRÁZKÝ, Vojtěch ŠÍMÍČEK a Ladislav VYHNÁNEK. *Ústava České republiky: komentář*. Praha: Linde, 2010, s. 776-777.

⁵⁵ NOVOTNÝ, Oto, Marie VANDUCHOVÁ, Pavel ŠÁMAL. *Trestní právo hmotné: Obecná část*. 6. přepr. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, s. 68.

4.4. Shrnutí k přezkumu

Právní řád nestanovuje, které akty prezidenta republiky podléhají soudnímu přezkumu, výjimku nalezneme v § 6 odst. 13 zákona o České národní bance⁵⁶, kde je zakotvena možnost přezkoumání *rozhodnutí prezidenta republiky o odvolání guvernéra České národní banky* Evropským soudním dvorem.⁵⁷ I přes nedostatek podrobnější zákonné úpravy je přezkum některých aktů prezidenta republiky možný, jak ostatně ukázala v několika případech i soudní praxe. Amnestie se mezi tato přezkoumatelná rozhodnutí nezařadila, pole působnosti Ústavního soudu je tak v případě potřeby přezkumu budoucích amnestií značně omezeno. Za hlavní důvod nepřislušnosti Ústavního soudu k přezkumu amnestie byla označena absence zákonných kritérií, jejichž dodržení by bylo přezkoumáváno. Stejně jako sám Ústavní soud dovozuje v závěru svého usnesení, i já se domnívám, že ta kritéria v Ústavě nalezneme, a to v podobě podstatných náležitostí demokratického právního státu, jejichž změna je dle čl. 9 odst. 2 Ústavy nepřipustná. Hlediska přezkumu tedy existují, není jich mnoho, což však jen způsobuje, že prostor pro úvahu prezidenta republiky je tím větší. Je však možné přezkoumat, zda se pohyboval uvnitř hranic tohoto prostoru. Z tohoto důvodu se domnívám, že Ústavní soud měl návrh meritorně přezkoumat. Dle mého názoru k překročení daných hledisek případného přezkumu sice nedošlo, zamítavým nálezem by však byla ponechána možnost přezkoumávat i jiná podobná rozhodnutí prezidenta republiky.

5. Odpovědnost za amnestijní rozhodnutí

S možnostmi přezkumu určitých aktů úzce souvisí i problematika odpovědnosti za takové akty. V případě amnestie, jakožto rozhodnutí prezidenta republiky kontrasygnovaného předsedou vlády, můžeme uvažovat o odpovědnosti několika osob. Novoroční amnestie vyvolala velkou snahu o povolání konkrétního subjektu k odpovědnosti, do kterého se zapojily obě komory Parlamentu České republiky. V Poslanecké sněmovně došlo k hlasování o návrhu na vyslovení nedůvěry vládě, v Senátu byla odsouhlasena ústavní žaloba na prezidenta republiky pro velezradu. V závěrečném textu se po krátkém shrnutí právní úpravy,

---

⁵⁶ § 6 odst. 13 zákona č. 6/1993, o České národní bance, ve znění zákona č. 428/2011 Sb. zní: „Guvernéra odvolá prezident republiky v případě, jestliže již nesplňuje podmínky požadované pro výkon jeho funkce nebo dopustil-li se vážného pochybení. Prezident republiky může odvolat guvernéra též, nevykonává-li funkci po dobu delší než 6 měsíců. Odvolaný guvernéř nebo Rada guvernéřů Evropské centrální banky se mohou domáhat přezkoumání rozhodnutí o odvolání guvernéra z funkce u Evropského soudního dvora, a to v případě, že se domnívají, že tímto rozhodnutím došlo k porušení Smlouvy o Evropské unii nebo Smlouvy o fungování Evropské unie nebo jiného právního předpisu vydaného k jejímu provedení.”

⁵⁷ ŠIMÍČEK, Vojtěch. Neodpovědnost prezidenta a soudní přezkoumatelnost některých jeho aktů. In: *Postavení prezidenta v ústavním systému České republiky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2008, s. 162-163.

zaměřím na to, jaké jsou možnosti vyvození odpovědnostního vztahu za vydané amnestijní rozhodnutí.

5.1. Právní úprava odpovědnosti

V Ústavě je otázka odpovědnosti prezidenta republiky a vlády upravena na několika místech. Udělení amnestie je pravomocí prezidenta republiky, kterou vykonává vydáním rozhodnutí, k jehož platnosti je třeba kontrasignace předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády [čl. 63 odst. 1 písm. k) a čl. 63 odst. 3 Ústavy]. Z uvedeného vyplývá, že na daném rozhodnutí musí být podpisy jak prezidenta republiky, tak některého z členů vlády, přičemž oba podpisy by se měly nacházet na stejné listině.⁵⁸ Z požadavku kontrasignace tedy dovozujeme, že rozhodnutí musí mít vždy písemnou podobu. Dle vymezení pravomocí prezidenta republiky je patrné, že ne každý výkon jeho pravomoci může mít písemnou formu (např. určité formy zastupování státu navenek). Na úkony, které nejsou rozhodnutím a nemají písemnou podobu se tedy povinnost kontrasignace nevztahuje.⁵⁹ Kontrasignace není jen podmínkou platnosti těchto rozhodnutí prezidenta republiky, ale zároveň je s ní spojen významný důsledek v podobě odpovědnosti vlády jako celku za takto kontrasignovaná rozhodnutí (čl. 63 odst. 4 Ústavy).

S tím souvisí jednak čl. 54 odst. 3 Ústavy, který stanovuje, že prezident republiky není z výkonu své funkce odpovědný a jednak čl. 65 Ústavy, který upravuje další otázky odpovědnosti prezidenta republiky, zejména jeho trestní a ústavní odpovědnost. Z těchto ustanovení vyplývá to, že pokud prezident republiky vykonává své pravomoci, tedy vystupuje jako hlava státu (čl. 54 odst. 1 Ústavy), není za své jednání, popř. opomenutí odpovědný.⁶⁰ V pojetí odpovědnosti prezidenta republiky nastala s účinností k 8. 3. 2013⁶¹ změna, když byl zcela novelizován čl. 65 Ústavy a v některých ohledech i zákon o Ústavním soudu. Mandát Václava Klause však skončil před dnem účinnosti těchto změn, proto na případné dovozování jeho odpovědnosti se použije původní znění článku 65 Ústavy. Vzhledem k tomu se dále budu věnovat zejména dřívější úpravě.

V čl. 65 odst. 1 Ústavy bylo vyloučeno, aby byl prezident republiky *v době výkonu své funkce* zadržen a stíhán pro trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt (bez ohledu na to, jestli daný delikt prezident republiky spáchal před nástupem do funkce nebo v průběhu jeho

---

⁵⁸ SLÁDEČEK, Vladimír, Vladimír MIKULE a Jindřiška SYLLOVÁ. Ústava České republiky: komentář. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 466-467.

⁵⁹ BAHÝLOVÁ, Lenka, Jan FILIP, Pavel MOLEK, Milan PODHRÁZKÝ, Vojtěch ŠIMÍČEK a Ladislav VYHNÁNEK. Ústava České republiky: komentář. Praha: Linde, 2010, s. 780.

⁶⁰ SLÁDEČEK, Vladimír, Vladimír MIKULE a Jindřiška SYLLOVÁ. c.d., s. 414.

⁶¹ Ústavním zákonem č. 71/2012 Sb.

výkonu⁶²). Čl. 65 odst. 3 Ústavy se pak vztahoval pouze k trestnímu stíhání za trestné činy, které prezident republiky spáchal *po dobu výkonu* prezidentského mandátu. Trestní stíhání takových trestných činů bylo zcela vyloučeno. Pokud by tedy prezident republiky v průběhu svého funkčního období spáchal trestný čin, orgány činné v trestním řízení by ho pro něj nemohly nikdy stíhat. Dle prvního odstavce tedy výkon úřadu prezidenta představuje pouze dočasnou překážku (nejen) trestního stíhání, podle třetího odstavce je takový výkon překážkou trvalou. V tom doznal čl. 65 Ústavy změnu, trestní stíhání je vyloučeno jen po dobu výkonu prezidentského úřadu, po jeho skončení je již možné. Zbývají odstavec čl. 65 Ústavy, tedy odstavec druhý, dříve upravoval a i dnes upravuje výjimku z osobní neodpovědnosti prezidenta republiky, tedy výjimku z čl. 54 odst. 3 Ústavy. Toto ustanovení umožňuje stíhat prezidenta republiky pro velezradu.

Velezrada je ústavní delikt, který může spáchat pouze prezident republiky.⁶³ Skutková podstata tohoto deliktu byla donedávna obsažena v § 96 zákona o Ústavním soudu. Velezradou se rozumí *jednání prezidenta republiky směřující proti svrchovanosti a celistvosti republiky, jakož i proti jejímu demokratickému řádu*. Skutkovou podstatu velezrady tedy naplní jen ta nejzávažnější jednání. Taková jednání, která by porušovala ústavu nebo zákony nebo by byla v rozporu se zájmy státu nemohou být velezradou, pokud tím prezident republiky neohrožuje svrchovanost, celistvost nebo demokratický řád republiky.⁶⁴ Sankce za tento delikt je již výslovně stanovena v Ústavě v podobě jediného možného trestu, ve kterém se spojují dva následky, tj. ztráta prezidentského úřadu a nemožnosti jej znovu nabýt. Zákon o ústavním soudu doplňuje k této sankci také ztrátu nároku na prezidentský plat a dalších požitků po skončení prezidentské funkce (§104 odst. 2).⁶⁵ Výše zmiňovanou novelou Ústavy se výjimka z osobní neodpovědnosti prezidenta republiky rozšířila. Nově by mohl být prezident republiky stíhán nejen pro velezradu, ale i pro *hrubé porušení Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku*. Skutková podstata velezrady zůstala stejná, nyní je však zakotvena přímo v Ústavě ve čl. 65 odst. 2 v novém znění. Sankce také zůstaly beze změny.

Stíhání prezidenta republiky může probíhat jen před Ústavním soudem na základě ústavní žaloby. Podle původní úpravy ji podával Senát, podle nové úpravy jeho aktivní legitimace zůstává, ale k podání žaloby potřebuje souhlas Poslanecké sněmovny. V obou případech záleží na uvážení Senátu, zda žalobu vůbec podá. Lhůta na podání žaloby není

---

⁶² SLÁDEČEK, Vladimír, Vladimír MIKULE a Jindřiška SYLLOVÁ. c.d., s. 477.

⁶³ BAHÝLOVÁ, Lenka, Jan FILIP, Pavel MOLEK, Milan PODHRÁZKÝ, Vojtěch ŠIMÍČEK a Ladislav VYHNÁNEK. c.d., s. 806-807.

⁶⁴ BAHÝLOVÁ, Lenka, Jan FILIP, Pavel MOLEK, Milan PODHRÁZKÝ, Vojtěch ŠIMÍČEK a Ladislav VYHNÁNEK. c.d., s. 805.

⁶⁵ SLÁDEČEK, Vladimír, Vladimír MIKULE a Jindřiška SYLLOVÁ. c.d., s. 478.

výslovně stanovena, platí však, že je třeba ji podat v době, kdy je žalovaný ještě prezidentem republiky.⁶⁶ Pokud po podání žaloby prezident republiky abdikuje, není to překážkou pro pokračování v řízení. Naopak smrt prezidenta republiky k zastavení řízení povede, pokračovalo by se jen, pokud by o to požádal manžel prezidenta nebo jeho příbuzný v řadě přímé (původní znění § 98 odst. 2,3 zákon o Ústavním soudu). K jiným důvodům zániku prezidentského mandátu se zákon o Ústavním soudu původně nevyjadřoval. Nové znění za překážku v řízení nepovažuje vedle abdikace ani uplynutí doby, na kterou byl prezident republiky zvolen (nové znění § 98 odst. 3). Beze změny zůstalo, že pro řízení o ústavní žalobě se použijí přiměřeně ustanovení trestního řádu o řízení před soudem, pokud není stanoveno něco jiného (§ 108 zákona o Ústavním soudu).

5.2. Význam kontrasignace a odpovědnost vlády

Institut kontrasignace je typický pro parlamentní formy vlády. Potřeba jeho zakotvení vyplývá z koncepce neodpovědného prezidenta republiky, za jehož rozhodnutí musí nést někdo odpovědnost⁶⁷, protože platí, že: „*V demokratickém právním státě je s rozhodovací pravomocí spojená odpovědnost za učiněná rozhodnutí.*“⁶⁸ Právními účinky kontrasignace je odpovědnost vlády za spolupodepsaná rozhodnutí. Jedná se o odpovědnost politickou, jejímž jediným důsledkem může být vyslovení nedůvěry vládě.⁶⁹ Z toho, že tuto odpovědnost nese vláda jako celek, nikoliv jen spolupodepisující člen vlády a také z čl. 76 odst. 1 Ústavy, který stanovuje, že vláda rozhoduje ve sboru, někteří autoři⁷⁰ vyvozují, že by mělo být o kontrasignaci vládou rozhodnuto předem. *Koudełka* naproti tomu tvrdí, že kontrasignace je individuálním právem premiéra, nikoliv vlády jako celku.⁷¹ V rozhodovací praxi vlády nedochází vždy k udělení tohoto předchozího souhlasu. Řešení může poskytnout sama vláda, pokud si usnesením upraví o jakých otázkách má premiér předem ostatní informovat, ke kterým je třeba souhlas, a které může kontrasignovat podle vlastního uvážení.

V souvislosti se spolupodpisem premiéra pod Novoroční amnestií se také diskutovalo o otázce, zda je předseda vlády ke kontrasignaci povinen. Petr Nečas na jedné z tiskových konferencí řekl, že: „*Pokud předseda vlády shledá to, že toto [amnestijní] rozhodnutí*

---

⁶⁶ BAHÝLOVÁ, Lenka, Jan FILIP, Pavel MOLEK, Milan PODHRÁZKÝ, Vojtěch ŠIMÍČEK a Ladislav VYHNÁNEK. c.d., s. 808-809.

⁶⁷ PAVLÍČEK, Václav. Prerogativy nebo správní akty prezidenta republiky?. In: *Postavení prezidenta v ústavním systému České republiky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2008, s. 134-145.

⁶⁸ PAVLÍČEK, Václav. *Ústava a ústavní řád České republiky: komentář*. 2. dopl. a roz. vyd. Praha: Linde, 1998, s. 219.

⁶⁹ BAHÝLOVÁ, Lenka, Jan FILIP, Pavel MOLEK, Milan PODHRÁZKÝ, Vojtěch ŠIMÍČEK a Ladislav VYHNÁNEK. c.d., s. 781.

⁷⁰ např. Vyhnánek v BAHÝLOVÁ, Lenka, Jan FILIP, Pavel MOLEK, Milan PODHRÁZKÝ, Vojtěch ŠIMÍČEK a Ladislav VYHNÁNEK. c.d., s. 780, stejně Pavlíček v PAVLÍČEK, Václav. *Ústava a ústavní řád České republiky: komentář*. c.d., s. 237.

⁷¹ KOUDELKA, Zdeněk. *Prezident republiky*. Praha: Leges, 2011, s. 55.

prezidenta není v rozporu s právním pořádkem, že je vykonatelné a že neobsahuje zjevný nelegitimní exces, je jeho povinností podepsat, resp. nemůže nepodepsat.“⁷² S tímto názorem nemohu souhlasit. Kontrasignovaná rozhodnutí nejsou aktem pouze prezidenta republiky, ale aktem sdíleným s předsedou vlády, popř. pověřeným členem vlády. Dle Nečasova výkladu se v případě amnestijního rozhodnutí jedná o tzv. právní kontrasignaci, která jen ověřuje soulad s právním řádem, což znamená, že kontrasignace tak představuje pouhou pojistku proti nezákonným excesům prezidenta republiky. Vláda by tak mohla převzít odpovědnost za akt, který je sice vydán v zákonných mezích, ale nikdo z členů vlády s ním nesouhlasí, což dle mého názoru popírá význam kontrasignace. I v literatuře nalezneme názory, že Ústava nezakládá povinnost předložené rozhodnutí kontrasignovat.⁷³

Jak jsem uvedla výše, následkem politické odpovědnosti vlády za kontrasignovaná rozhodnutí může být pouze vyslovení nedůvěry Poslaneckou sněmovnou, které je vláda odpovědná. Kontrasignace novoroční amnestie toto hlasování skutečně vyvolala. Poslanecká sněmovna dne 17. ledna 2013 rozhodovala o návrhu skupiny 51 poslanců na vyslovení nedůvěry vládě.⁷⁴ Tento návrh byl odůvodněn „selháním vlády“ při podpisu takové podoby amnestie, která „podkopává důvěru velké části veřejnosti k právnímu státu, k principům rovnosti před zákonem [...]“⁷⁵ Obhajoba vlády ústy jejího předsedy setrvala na názoru, že se jedná o akt prezidenta a nikoliv o akt vlády a hlasování o důvěře označila za záminku k další formě politického boje.⁷⁶ K vyslovení nedůvěry nedošlo.⁷⁷

5.3. Odpovědnost prezidenta republiky

I když je amnestijní rozhodnutí kontrasignovaným aktem, za které nese odpovědnost vláda vzniká zde otázka, zda tuto odpovědnost nese pouze vláda (tj. prezidentova odpovědnost je vyloučena) nebo, zda může být za takové rozhodnutí vedle vlády odpovědný i prezident republiky. S ohledem na výše uvedené shrnutí právní úpravy si lze položit otázku: *Může prezident republiky kontrasignovaným rozhodnutím spáchat velezradu?* V odpovědi se literatura neshoduje. Například Filip se domnívá, že v případech, ve kterých převzala vláda

---

⁷² Petr Nečas na Tiskové konferenci pro jednání vlády ze dne 9. ledna 2013. In: www.vlada.cz [online]. [cit. 2013-03-29]. Dostupné z <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-po-jednani-vlady--9--ledna-2013--102391/>.

⁷³ SLÁDEČEK, Vladimír, Vladimír MIKULE a Jindřiška SYLLOVÁ. c.d., s. 467. Také KOUDELKA, Zdeněk. *Prezident republiky*. Praha: Leges, 2011, s. 55.

⁷⁴ 50 navrhovatelů je minimum (dle čl. 72 odst. 2 Ústavy).

⁷⁵ Bohuslav Sobotka jako zástupce navrhovatelů na 50. schůzi Poslanecké sněmovny dne 17. 1. 2013, v cca 10:05 – 10:20 hodin, dle stenoprotokolu. In: www.psp.cz [online] [cit. 2013-03-30]. Dostupné z <http://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/050schuz/s050001.htm>.

⁷⁶ Petr Nečas na 50. schůzi Poslanecké sněmovny dne 17. 1. 2013, v cca 10:30 – 10:45 hodin. Tamtéž.

⁷⁷ Dle čl. 72 odst. 2 Ústavy je k vyslovení nedůvěry vládě třeba 101 poslanců. Návrh získal podporu jen 92 poslanců. Výslovně proti návrhu bylo 97 poslanců, 11 poslanců se nezúčastnilo hlasování.

odpovědnost podle čl. 63 odst. 4 Ústavy je vyloučeno vyvozovat odpovědnost prezidenta republiky za velezradu.⁷⁸ Opačný názor zastává *Koudelka*, který se domnívá, že: „*Právní odpovědnost je odlišná od politické odpovědnosti, kde není právně definovaný delikt ani způsob jeho zjištění. Proto se právní odpovědnost prezidenta za velezradu vztahuje i na kontrasmignované pravomoci prezidenta.*“⁷⁹ Svůj názor podpírá příkladem litevského prezidenta, který byl v roce 2004 sesazen Sněmem mimo jiné i za své rozhodnutí, za které kvůli kontrasmignaci nesl odpovědnost ministr vnitra.⁸⁰

Smyslem zakotvení institutu velezrady je zajistit zákonný způsob, jak zbavit prezidenta republiky jeho funkce v případě, že je pro svůj stát zcela zásadním způsobem hrozbou. Jak jsem zmiňovala dříve, rozhodnutí prezidenta republiky mohou být v rozporu se zákonem, Ústavou nebo se zájmy státu a přesto nemusí být velezrádné. Pro takové případy je zde možné dovést politickou odpovědnost vlády. V případě, že by však takové rozhodnutí naplňovalo skutkovou podstatu velezrady, nelze se vzdát možnosti sesadit takto jednajícího prezidenta republiky z jeho úřadu. Možnost vyslovení nedůvěry vládě na potřebě takové pojistky před zcela excesivně jednajícím prezidentem dle mého názoru nic nemění. Domnívám se, že čl. 63 odst. 4 Ústavy, kterým je odpovědnost za kontrasmignované rozhodnutí přenášena na vládu nevyklučuje souběžnou odpovědnost prezidenta republiky za velezradu spáchanou stejným rozhodnutím. Vzhledem k podané ústavní žalobě proti Václavu Klausovi, jejímž jedním z žalobních bodů byla právě i novoroční amnestie, lze usoudit, že ke stejnému názoru dospěl i Senát.

5.3.1. Ústavní žaloba proti Václavu Klausovi pro velezradu

Dne 5. 3. 2013 byla Senátem podána u Ústavního soudu žaloba⁸¹ proti Václavu Klausovi pro velezradu. Stalo se tak v historii České republiky poprvé. Žaloba byla podána dva dny před uplynutím funkčního období Václava Klause, řízení tak probíhalo většinu svého času proti bývalému prezidentu republiky. To bylo také důvodem, proč jej Ústavní soud po necelém měsíci zastavil.

Prezident republiky se dle Senátu měl dopustit velezrady několika jednáními, mezi kterými bylo i vyhlášení amnestie z ledna 2013. I přesto, že amnestijní rozhodnutí bylo jen jedním z pěti důvodů žaloby, Senát každé toto jednání považuje za velezrádné, každé je tedy

---

⁷⁸ BAHÝLOVÁ, Lenka, Jan FILIP, Pavel MOLEK, Milan PODHRÁZKÝ, Vojtěch ŠIMÍČEK a Ladislav VYHNÁNEK. c.d., s. 806. Shodně i ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Neodpovědnost prezidenta a soudní přezkoumatelnost některých jeho aktů*. c.d., s. 161. S jistou rezervou se k tomuto názoru přiklání i PAVLÍČEK, Václav. *Ústava a ústavní řád České republiky: komentář*. c.d., s. 241.

⁷⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Prezident republiky*. Praha: Leges, 2011, s. 56.

⁸⁰ KOUDELKA, Zdeněk. c.d., s. 56-57.

⁸¹ Ústavní žaloba proti prezidentu republiky prof. Ing. Václavu Klausovi, CSc. pro velezradu, schválená usnesením Senátu ze 4.3.2013.

žalovatelné samostatně. Proto nepovažuji za podstatné zabývat se pro účely mé práce i jinými žalobními důvody než je vyhlášená amnestie.

Amnestie byla Senátem ve výčtu velezrádných jednání prezidenta republiky uvedena na třetím místě (pod písmenem C). V žalobě je za velezradu chápána formulace čl. II amnestie, jehož provedením došlo k výraznému zásahu do trestní justice a oslabení důvěry veřejnosti ve vymahatelnosti práva. Dle žalobce prezident republiky tímto článkem zneužil svou pravomoc udělovat amnestii, tím, že ji vyhlásil v rozporu s cíli, které má plnit, když místo sociálního smíru měla důsledky zcela opačné. Novoroční amnestie je v rozporu s principem vymahatelnosti práva, která je *podstatou demokracie* a vyhlášení takovéto podoby amnestie je zejména *jednání proti demokratickému řádu republiky*, ale i *zásahem proti svrchovanosti* – té části státní svrchovanosti, kterou vykonává trestní justice.

Ústavní soud dne 27. 3. 2013 usnesením⁸² rozhodl o zastavení řízení o ústavní žalobě s odůvodněním, že nelze v řízení o velezradě pokračovat po uplynutí funkčního období prezidenta republiky, protože to právní úprava neumožňuje. Původní znění zákona o Ústavním soudu vylučuje zastavení řízení jen v případě abdikace prezidenta. Ústavní žalobce dovozuje, že se daná úprava analogicky vztahuje i na uplynutí funkčního období prezidenta. Odkazuje na důvodovou zprávu k Ústavě, kde se ústavodárce vyjádřil u čl. 65, že nic nebrání tomu, aby byla žaloba projednána i po skončení funkčního období prezidenta. V Ústavě či v zákoně to však stanovené doposud výslovně nebylo, výše zmiňovaná novela to již zakotvila a Senát toto nové znění zákona o Ústavním soudu považuje pouze za potvrzení dosavadní úpravy, nikoliv za její změnu. S tím Ústavní soud nesouhlasil s ohledem na to, že v deliktním právu se připouští pouze analogie ve prospěch obviněného. Pokud § 98 odst. 3 zákona o Ústavním soudu obsahuje pouze jeden důvod vylučující zastavení řízení, bylo by v neprospěch žalovaného doplňovat důvod další.

K ustanovení byla připojena dvě odlišná stanoviska. Soudce *Balík* ve svém krátkém zamyšlení kriticky narážel na podanou ústavní žalobu. Soudkyně *Janů* vyjádřila nesouhlas se zastavením řízení a domnívá se, že žaloba byla meritorně přezkoumatelná, protože případ abdikace prezidenta jako důvodu pro nezastavení řízení považuje za demonstrativní, *protože výčet všech situací, kdy se nemá řízení zastavovat, nelze po zákonodárci požadovat*.

Domnívám se, že by ústavní žaloba měla být přezkoumatelná i po skončení mandátu prezidenta republiky, bez ohledu na to, jakým způsobem k němu dojde. Uvědomuji si, že tak částečně řízení pozbývá smyslu, je ale alespoň možné zabránit opětovnému zvolení stejné

---

⁸² Usnesení ze dne 27. 3. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 17/13.

osoby do funkce prezidenta republiky. Nemohu se tedy přiklonit k názoru většinového stanoviska soudců Ústavního soudu. Vyloučení zastavení řízení upravené v § 98 odst. 3 zákona o Ústavním soudu je norma procesního charakteru, u nichž je obecně analogie přípustná, pokud z povahy určitého ustanovení nevyplývá opak.⁸³ To jestli ústavně žalovaný již není prezidentem z důvodu vzdání se svého úřadu nebo kvůli uplynutí doby jeho mandátu, je pro projednání ústavní žaloby nepodstatné. Obávám se, že výsledek řízení (tj. jeho zastavení) byl ovlivněn i názorem ústavních soudců na opodstatněnost ústavní žaloby. Domnívám se, že zde Ústavní soud postupoval nejen tak, jak mu velí zákon, ale i s přihlédnutím ke konkrétním věcným okolnostem podané ústavní žaloby. Chci tím říci, že si umím představit zcela opačný výklad Ústavního soudu, kterým by dospěl k názoru, že lze řízení vést i proti bývalému prezidentovi republiky, pokud by takové řízení považoval za podstatné, tedy by v žalovaném jednání spatřoval možné naplnění velezrady.

Dle mého názoru se Václav Klaus velezrady vyhlášením amnestie nedopustil. Dle Senátu se jedná zejména o zásah do *demokratického řádu republiky*, kam se zahrnují ty nejvýznamnější demokratické principy jako je suverenita lidu, politická pluralita a ochrana základních práv a svobod.⁸⁴ S ohledem na výjimečnost velezrady, je třeba ji chápat za opravdu zásadní a opakované jednání směřující proti těmto principům. S ohledem na to, nelze amnestijní rozhodnutí považovat za velezrádné.

Odpovědnost prezidenta za velezradu je výjimečný právní institut, který má v právní úpravě nepochybně své místo. K jeho uplatnění by mělo docházet v situacích pro stát zcela zásadním způsobem nebezpečných a škodlivých, při kterých dochází k zásahu do samé podstaty republiky, do její existence a jejích základů. Neúcta k zákonům, nerespektování soudních rozhodnutí i nepromyšlený výkon pravomocí pochopitelně vyvolává kritiku, zejména, pokud k tomu dochází ze strany prezidenta republiky. Domnívám se však, že účelem institutu velezrady je chránit stát a jeho občany před takovým prezidentem republiky, který nezbuzuje pouhou mediální kritiku a pobouření, ale před takovým, který vyvolává nebezpečí pro stát a strach mezi občany. Například podpisem kapitulace před cizí mocností nebo uznáním okupace.

---

⁸³ CÍSAŘOVÁ, Dagmar. *Trestní právo procesní*. 4. aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde, 2006, s. 25.

⁸⁴ BAHÝLOVÁ, Lenka, Jan FILIP, Pavel MOLEK, Milan PODHRÁZKÝ, Vojtěch ŠIMÍČEK a Ladislav VYHNÁNEK. c.d., s. 805.

Závěr

Ve své práci jsem přiblížila trojí problematiku spojenou s amnestií z ledna roku 2013. Zaměřila jsem se na výhrady k abolici, na možnosti přezkumu amnestijního rozhodnutí a vyvození odpovědnosti za takové rozhodnutí.

Abolice je nejvíce problematická podoba milosti i amnestie. Dochází tak k zásahu do pravomocně neukončených trestních řízení a proto by k jejímu využití mělo docházet vždy jen velmi omezeně. S vyhlášením amnestie se nemusí nutně pojit použití všech tří jejích forem. Paralelně s amnestií Václava Klause, byla ke stejné příležitosti vyhlášena amnestie také na Slovensku⁸⁵, která aboliční článek vůbec neobsahuje. Domnívám se, že pokud by v amnestii Václava Klause nebyl aboliční článek II., k celé řadě právních kroků by nedošlo. Amnestie vždy bude vyvolávat emoce i kritiku, neměla by však být důvodem podání tří návrhů na řízení před Ústavním soudem.

Společně s novoroční amnestií nabylo na aktuálnosti také téma přezkumu aktů prezidenta republiky. Amnestijní rozhodnutí je řadou autorů považováno za právní předpis *sui generis*, jehož přezkum je možný před Ústavním soudem. Řízení před Ústavním soudem vyvolaná v reakci na novoroční amnestii tyto názory nepotvrdila. Vyhlášení amnestie je dle Ústavního soudu výsadním právem prezidenta, při jehož využití není vázán v zásadě žádnými kritérii, jejichž dodržení by mohlo být přezkoumáváno. Tím Ústavní soud potvrdil, že je v našich podmínkách demokratického právního státu možné, aby státní moc vydala rozhodnutí, které je vyloučeno z jakéhokoliv přezkumu. Jak jsem uvedla výše, dle mého názoru kritéria pro udělení amnestie existují a takové rozhodnutí přezkoumatelné je.

Novoroční amnestie také vyvolala snahu o povolání konkrétní osoby k odpovědnosti za její vyhlášení. Názory na to, kdo je za takový akt odpovědný, se různí. Dle jedněch názorů je možné k odpovědnosti volat jen vládu, která převzala odpovědnost kontrasignací. Podle jiných názorů je možné dovést i prezidentovu odpovědnost za velezradu. Ústavní soud tento spor nevyjasnil, protože podanou žalobu pro velezradu nepřezkoumal meritorně. Řízení zastavil, protože ústavně žalovaný již nebyl ve funkci prezidenta. Jak jsem uvedla výše, domnívám se, že institut velezrady má být využíván v zásadnějších chvílích, než je vyhlášení amnestie. Nelze ani opominout, že dle vyjádření několika ústavních žalobců⁸⁶ je patrné, že motivace k podání žaloby nebyla tolik ochrana státu, ale spíše nález Ústavního soudu, který

---

⁸⁵ Rozhodnutí prezidenta Slovenské republiky z 2. ledna 2013 o amnestii, vyhlášené pod č. 1/2013 Sb.

⁸⁶ Například E. Wagnerová na veřejném slyšení v Senátu na téma Novoroční amnestie 2013 – motivy, okolnosti, důsledky ze dne 21.2. 2013, dle záznamu ln: www.senat.cz [online] [cit. 2013-03-30]. Dostupné z http://www.senat.cz/cinnost/webtv/archiv.php?video=true&id_schuze=&zacatek=20130221003655&konec=20130221999999.

by vymezil hranice prezidentových pravomocí. I kdybych připustila, že je takové vymezení potřeba, nejsem již schopná připustit, že k tomu má dojít tímto způsobem. Nedovedu si představit, že by v běžném trestním řízení státní zástupce podával proti někomu obžalobu jen z důvodu potřeby interpretace nějakého ustanovení.

Domnívám se, že institut amnestie by měl zůstat v Ústavě upraven i nadále. Dle mého názoru se amnestie ale nemá vyhlášovat u příležitosti různých výročí nebo zvolení prezidenta do úřadu. Má své místo ve chvílích, kdy se stát nachází v nějaké zvláštní situaci (např. po revoluci, občanské válce), kdy může být amnestie prostředkem propuštění osob, které byly odsouzeny za činy, které společnost nově nepovažuje za trestné. Toto omezení v použití však z právní úpravy nevyplývá.

Seznam použité literatury

Monografie, učebnice, komentáře

1. BAHÝLOVÁ, Lenka, Jan FILIP, Pavel MOLEK, Milan PODHRÁZKÝ, Vojtěch ŠIMÍČEK a Ladislav VYHNÁNEK. *Ústava České republiky: komentář*. Praha: Linde, 2010, 1533 s. ISBN 978-807-2018-147.
2. CÍSAŘOVÁ, Dagmar. *Trestní právo procesní*. 4. aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde, 2006, 871 s. Vysokoškolské právnické učebnice. ISBN 80-720-1594-X.
3. HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009, xxii, 1459 s. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.
4. JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha: Leges, 2010, 904 s. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-49-3.
5. KLÍMA, Karel. *Encyklopedie ústavního práva*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2007, xxii, 751 p. ISBN 80-735-7295-8.
6. KOUDELKA, Zdeněk. *Prezident republiky*. Praha: Leges, 2011, 223 s. Teoretik. ISBN 978-808-7212-950.
7. NOVOTNÝ, Oto, Marie VANDUCHOVÁ, Pavel ŠÁMAL. *Trestní právo hmotné: Obecná část*. 6. přepr. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 311 s. ISBN 978-80-7357-509-0.
8. PAVLÍČEK, Václav. *Ústava a ústavní řád České republiky: komentář*. 2. dopl. a roz. vyd. Praha: Linde, 1998, 772 s. ISBN 80-720-1110-3.
9. SLÁDEČEK, Vladimír, Vladimír MIKULE a Jindřiška SYLLOVÁ. *Ústava České republiky: komentář*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2007, xiv, 935 p. ISBN 80-717-9869-X.
10. ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 6., doplněné a přepracované vyd. V Praze: C.H. Beck, 2008, 2 v. (xxiv, 3011 p.). ISBN 978-80-7400-043-0.

Články

1. Santos proti Portugalsku. *Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva*. Praha: CODEX BOHEMIA, s.r.o., 1999, II., č. 9, s. 213-215. ISSN 1212-2211.
2. GRIVNA, Tomáš a Jiří ŘÍHA. Amnestie prezidenta republiky ze dne 1. 1. 2013 vyhlášená pod č.1/2013 Sb. *Trestněprávní revue*. Praha: C.H. Beck, 2013, č. 2. ISSN 1213-5313.
3. JELÍNEK, Jiří. Zásada rychlosti trestního řízení. *Kriminalistika: časopis pro kriminalistickou teorii a praxi*. Praha: Odbor vydavatelství a tisku MV ČR [?], 2003, XXXVI, č. 1, s. 18-30. ISSN 1210-9150.
4. KANTOŘÍKOVÁ, Jana. K otázce prezidentských milostí. *Právní fórum: český právníkový měsíčník*. Praha: ASPI Publishing, 2004, č. 1. ISSN 1214-7966.
5. LISSE, Luděk. *K soudnímu přezkumu aktů prezidenta republiky*. In: www.elaw.cz [online]. 2010 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: <http://www.elaw.cz/cs/ostatni/333-k-soudnimu-prezkumu-aktu-prezidenta-republiky.html>.
6. MIKULE, Vladimír a Vladimír SLÁDEČEK. Milost a amnestie. In: *Pocta Otovi Novotnému k 80. narozeninám*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, s. 179-191. ISBN 978-80-7357-365-2.

7. MUSIL, Jan. Rychlost trestního řízení - ústavněprávní aspekty. In: *Pocta Otovi Novotnému k 80. narozeninám*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, s. 192-209. ISBN 978-80-7357-365-2.
8. PAVLÍČEK, Václav. O ústavních problémech milosti a amnestie v České republice. In: *Pocta prof. JUDr. Otovi Novotnému k 70. narozeninám*. Vyd. 1. Praha: CODEX Bohemia, 1998, s. 150-166. ISBN 80-85963-68-X.
9. PAVLÍČEK, Václav. Prerogativy nebo správní akty prezidenta republiky?. In: *Postavení prezidenta v ústavním systému České republiky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2008, s. 129-148. Sborníky (Mezinárodní politologický ústav), Sv. č. 34. ISBN 978-80-210-4520-0.
10. PAVLÍČEK, Václav. Několik předběžných poznámek ke jmenovacím a odvolacím pravomocem prezidenta republiky. In: PAVLÍČEK, Václav. *O české státnosti: úvahy a polemiky*. Vyd. 1. V Praze: Univerzita Karlova, 2009, s. 284-291. ISBN 978-80-246-1642-1.
11. RYCHETSKÝ, Pavel. Soudní přezkum aktů prezidenta republiky. In: *Postavení prezidenta v ústavním systému České republiky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2008, s. 149-157. Sborníky (Mezinárodní politologický ústav), Sv. č. 34. ISBN 978-80-210-4520-0.
12. SLÁDEČEK, Vladimír. Prezident republiky a soudní moc: ustanovování soudců. In: *Postavení prezidenta v ústavním systému České republiky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2008, s. 110-119. Sborníky (Mezinárodní politologický ústav), Sv. č. 34. ISBN 978-80-210-4520-0.
13. SYLLOVÁ, Jindřiška. Ústava rámcová nebo přímo použitelná?: K judikatuře ÚS týkající se prezidenta republiky a funkcionářů Nejvyššího soudu. *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. Praha: C. H. Beck, 2008, roč. 2008, č. 12. ISSN 1210-6410.
14. ŠIMÍČEK, Vojtěch. Neodpovědnost prezidenta a soudní přezkoumatelnost některých jeho aktů. In: *Postavení prezidenta v ústavním systému České republiky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2008, s. 158-168. Sborníky (Mezinárodní politologický ústav), Sv. č. 34. ISBN 978-80-210-4520-0.

Judikatura

1. Rozsudek NSS ze dne 27. 4. 2006, č. j. 4 Als 3/2005-35, č. 905/2006, seš. č. 8 Sb. NSS - *Langer*.
2. Nález ÚS ze dne 11. 7. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 18/06 (N 130/42 SbNU 13, č. 397/2006 Sb.) - *Brožová*.
3. Nález ÚS ze dne 12. 9. 2006, sp. zn. II. ÚS 53/06 (N 159/42 SbNU 305).
4. Usnesení ÚS ze dne 12. 2. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 7/13.
5. Usnesení ÚS ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 4/13.
6. Usnesení ÚS ze dne 27. 3. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 17/13.

Právní předpisy:

1. Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

2. Listina základních práv Evropské unie
3. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
4. Ústavní zákon č. 71/2012 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů.
  1. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod vyhlášená
  2. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod vyhlášená sdělením federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů
  3. Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance.
  4. Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.
  5. Zákon č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv
  6. Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu
  7. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
  8. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
  9. Rozhodnutí prezidenta ze dne 8.12.1989, vyhlášené pod č. 150/1989 Sb.
  10. Rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 1.1.1990, publ. v částce č. 1/1990 Sb.
  11. Rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 16.2.1990, publ. v částce č. 10/1990 Sb.
  12. Rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 3.2.1993, vyhlášená pod č. 56/1993 Sb.
  13. Rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 3.2.1998, vyhlášená pod č. 20/1998 Sb.
  14. Rozhodnutí prezidenta republiky z 1. ledna 2013 o amnestii, vyhlášené pod č. 1/2013 Sb.
  15. Rozhodnutí prezidenta Slovenské republiky z 2. ledna 2013 o amnestii, vyhlášené pod č. 1/2013 Sb.

Ostatní

1. Důvodová zpráva k Ústavě ČR. www.psp.cz, 1993. Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0152_01.htm.
2. *Jakl: Inspirovaly nás i nálezy Wagnerové. Ta opáčila: Je to neználek.* www.lidovky.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/jak-jsme-zvolili-hranici-8-let-amnestii-pomahal-formulovat-i-podpis-wagnerovehaji-jakl-hrad-gh5-/zpravy-domov.aspx?c=A130105_155848_ln_domov_spa.
3. Návrh Městského soudu v Praze ze dne 21. 1. 2013 na zrušení rozhodnutí prezidenta republiky.
4. Návrh skupiny senátorů ze dne 14. 1. 2013 na zrušení jiného právního předpisu.
5. Novoroční projev prezidenta republiky. In: www.klaus.cz [online]. 1. ledna 2013 [cit.2013-03-29]. Dostupné z: <http://www.klaus.cz/clanky/3267>.
6. Přepis tiskové konferenci pro jednání vlády ze dne 9.ledna 2013. In: www.vlada.cz [online]. [cit. 2013-03-29]. Dostupné z <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-po-jednani-vlady--9--ledna-2013--102391/>.
7. *Spor o amnestii*. Vyd. 1. Editor Marek Loužek. Praha: Centrum pro ekonomiku a politiku, 2013, 127 s. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-87460-13-9.
8. Stenoprotokol z 50. schůze Poslanecké sněmovny ze dne 17. 1. 2013. In: www.psp.cz [online] [cit.2013-03-30]. Dostupné z <http://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/050schuz/s050001.htm>.

9. Ústavní žaloba proti prezidentu republiky prof. Ing. Václavu Klausovi, CSc. pro velezradu, schválená usnesením Senátu ze 4.3.2013.
10. Záznam z veřejného slyšení v Senátu na téma Novoroční amnestie 2013 – motivy, okolnosti, důsledky ze dne 21.2. 2013, dle záznamu In: www.senat.cz [online] [cit. 2013-03-30]. Dostupné z http://www.senat.cz/cinnost/webtv/archiv.php?video=true&id_schuze=&zacatek=20130221003655&konec=20130221999999

Příloha č. 1

ROZHODNUTÍ prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013

U příležitosti 20. výročí vzniku samostatné České republiky využívám práva daného mi Ústavou a uděluji tuto

amnestii:

Čl. I

Prominutí a zahlázení některých nepodmíněných trestů

(1) Promínám nevykonané nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky, pokud byly pravomocně uloženy před 1. lednem 2013 ve výměře nepřevyšující jeden rok.

(2) Promínám nevykonané nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky, pokud byly pravomocně uloženy před 1. lednem 2013 a pokud osoba, které byl trest uložen, dosáhla či v roce 2013 má dosáhnout věku 75 let a zároveň jí byl uložen trest ve výměře nepřevyšující 10 let.

(3) Na osoby, kterým se promíjí trest podle odst. 1 a 2 se hledí, jako by odsouzeny nebyly.

Čl. II

Zastavení trestního stíhání

Nařizuji, aby bylo zastaveno pravomocně neskončené trestní stíhání, s výjimkou trestního stíhání proti uprchlému, od jehož zahájení k 1. lednu 2013 uplynulo více než 8 let, pro trestné činy, za něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující deset let.

Čl. III

Zmírnění některých nepodmíněných trestů odnětí svobody

(1) Promínám s podmínkou, že se osoba, které byl trest prominut, nedopustí trestného činu v době odpovídající lhůtě pro zahlázení odsouzení, nepodmíněné tresty odnětí svobody uvedené v odstavci 2 a 3 tohoto článku.

(2) Promínám nevykonané nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky, pokud byly tyto tresty pravomocně uloženy před 1. lednem 2013, pokud byl uložen trest nepřevyšující 24 měsíců a zároveň nebyl trest uložen

- a) za zločin, při němž byla způsobena smrt nebo těžká újma na zdraví, nebo
- b) za zločin proti životu a zdraví, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, anebo proti rodině a dětem, nebo

c) osobě, která kromě trestné činnosti, o níž se rozhoduje podle tohoto článku, byla v posledních pěti letech před 1. lednem 2013 odsouzena k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nebo která byla v posledních pěti letech před 1. lednem 2013 propuštěna z výkonu trestu odnětí svobody, pokud se na ni nehledí, jako by odsouzena nebyla.

(3) Promínám nevykonané nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky, pokud byly pravomocně uloženy před 1. lednem 2013 a pokud byl uložen trest ve výměře nepřevyšující 36 měsíců a zároveň osoba, které byl trest uložen, dosáhla či v roce 2013 má dosáhnout věku 70 let.

(4) Jestliže prominutí trestu podle tohoto článku nelze vztáhnout na celou trestnou činnost, za niž byl uložen úhrnný nebo souhrnný trest, neužije se ho ani zčásti.

Čl. IV

Prominutí dalších trestů

(1) Promínám podmíněně odložené tresty odnětí svobody pravomocně uložené před 1. lednem 2013 osobám, které

- a) dosáhly či v roce 2013 dosáhnou věk 70 let,
- b) osobám, kterým byl trest uložen ve výměře nepřevyšující dva roky.

(2) Promínám nevykonané tresty obecně prospěšných prací nebo jejich zbytky a nevykonané tresty domácího vězení nebo jejich zbytky, pokud byly tyto tresty pravomocně uloženy před 1. lednem 2013.

(3) Na osoby, kterým se promíjí trest podle odst. 1 a 2, se hledí, jako by odsouzeny nebyly.

Čl. V

Společné ustanovení

Trestným činem se též rozumí provinění spáchané mladistvým a trestem též trestní opatření uložené mladistvému.